

EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 9. 9. 2015
COM(2015) 452 final

2015/0211 (COD)

Návrh

NARIADENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY,

ktorým sa stanovuje spoločný zoznam EÚ týkajúci sa bezpečných krajín pôvodu na účely smernice Európskeho parlamentu a Rady 2013/32/EÚ o spoločných konaniach o poskytovaní a odnímaní medzinárodnej ochrany a ktorým sa mení smernica 2013/32/EÚ

DÔVODOVÁ SPRÁVA

1.1. KONTEXT NÁVRHU

1.1.1. Dôvody a ciele návrhu

- Vytvorenie spoločného zoznamu EÚ týkajúceho sa bezpečných krajín pôvodu

Európska komisia predložila 13. mája 2015¹ komplexnú európsku migračnú agendu, v ktorej sa okrem okamžitých opatrení, ktoré Komisia krátko na to navrhla v reakcii na krízovú situáciu v oblasti Stredozemného mora, uvádzajú ďalšie iniciatívy, ktoré treba prijať na zabezpečenie štrukturálnych riešení v záujme lepšieho zvládania migrácie vo všetkých jej aspektoch. Ako súčasť posudzovaných štrukturálnych iniciatív a vzhľadom na súčasný nebývalý tlak na azylové systémy členských štátov Komisia zdôraznila potrebu uplatňovať účinnejší prístup proti ich zneužívaniu a naznačila svoj zámer posilniť ustanovenia o bezpečnej krajine pôvodu v smernici 2013/32/EÚ o spoločných konaniach o poskytovaní a odnímaní medzinárodnej ochrany (ďalej len „smernica 2013/32/EÚ“) s cieľom podporiť rýchle spracovanie žiadostí o azyl od osôb pochádzajúcich z krajín, ktoré sú označené za bezpečné. Ako zdôraznila Európska rada vo svojich záveroch z 25. a 26. júna 2015, zahŕňa to vytvorenie spoločného zoznamu EÚ týkajúceho sa bezpečných krajín pôvodu.

Smernica 2013/32/EÚ umožňuje členským štátom uplatňovať osobitné procesné pravidlá, najmä zrýchlené konania a konania na hraniciach, ak je žiadateľ štátnym príslušníkom krajiny, (alebo osoba bez štátnej príslušnosti vo vzťahu k tretej krajine predchádzajúceho obvyklého pobytu), ktorá bola podľa vnútroštátnych právnych predpisov označená za bezpečnú krajinu pôvodu a ktorú okrem toho možno pre žiadateľa v jeho konkrétnej situácii považovať za bezpečnú. Vnútroštátne zoznamy bezpečných krajín pôvodu prijalo len niekoľko členských štátov. Okrem toho sa tieto vnútroštátne zoznamy do určitej miery odlišujú, čo môže byť dôsledkom rozdielného posudzovania bezpečnosti určitých tretích krajín alebo rozdielov v povahe prílevu štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorým sú členské štáty vystavené.

V prílohe I k smernici 2013/32/EÚ sa stanovujú spoločné kritériá určenia bezpečných tretích krajín pôvodu členskými štátmi a príslušné ustanovenie znie:

„Krajina sa považuje za bezpečnú krajinu pôvodu, ak na základe právneho stavu, uplatňovania práva v rámci demokratického systému a všeobecných politických okolností možno preukázať, že v nej vo všeobecnosti a sústavne neexistuje prenasledovanie, ako je vymedzené v článku 9 smernice 2011/95/EÚ², mučenie ani neľudské či ponižujúce zaobchádzanie alebo trestanie, a že v nej neexistuje hrozba všeobecného násillia v situáciách medzinárodných alebo vnútorných ozbrojených konfliktov.

Pri tomto posudzovaní sa okrem iného vezme do úvahy, v akom rozsahu sa poskytuje ochrana pred prenasledovaním alebo zlým zaobchádzaním prostredníctvom:

¹ COM(2015) 240 final, 13. 5. 2015.

² Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2011/95/EÚ z 13. decembra 2011 o normách pre oprávnenie štátnych príslušníkov tretej krajiny alebo osôb bez štátneho občianstva mať postavenie medzinárodnej ochrany, o jednotnom postavení utečencov alebo osôb oprávnených na doplnkovú ochranu a o obsahu poskytovanej ochrany (Ú. v. EÚ L 337, 20.12.2011, s. 9).

- a) príslušných zákonov a iných právnych predpisov krajiny a spôsobu ich uplatňovania,
- b) rešpektovania práv a slobôd stanovených v Európskom dohovore o ochrane ľudských práv a základných slobôd a/alebo v Medzinárodnom pakte o občianskych a politických právach a/alebo v Dohovore Organizácie Spojených národov proti mučeniu, najmä pokiaľ ide o práva, z ktorých podľa článku 15 ods. 2 uvedeného Európskeho dohovoru nemožno urobiť výnimku,
- c) rešpektovania zásady zákazu vyhostenia alebo vrátenia podľa Ženevského dohovoru,
- d) zavedenia systému účinných opravných prostriedkov proti porušovaniu týchto práv a slobôd.“

Právne predpisy EÚ v súčasnosti neobsahujú spoločný zoznam EÚ týkajúci sa bezpečných krajín pôvodu. Cieľom tohto návrhu je na základe spoločných kritérií určených v smernici 2013/32/EÚ stanoviť takýto spoločný zoznam EÚ, pretože sa tak všetkým členským štátom uľahčí používanie postupov týkajúcich sa uplatňovania koncepcie bezpečnej krajiny pôvodu, a tým zvýši celková efektívnosť ich azylových systémov, pokiaľ ide o žiadosti o medzinárodnú ochranu, ktoré sú pravdepodobne neopodstatnené. Spoločný zoznam EÚ takisto zníži existujúce rozdiely medzi vnútroštátnymi zoznamami členských štátov týkajúcimi sa bezpečných krajín pôvodu, čím sa uľahčí zblíženie postupov a zabráni sekundárnym pohybom žiadateľov o medzinárodnú ochranu.

- Tretie krajiny, ktoré majú byť zahrnuté do spoločného zoznamu EÚ týkajúceho sa bezpečných krajín pôvodu

Na základe všetkých relevantných dostupných informácií, najmä správy od Európskej služby pre vonkajšiu činnosť (ESVČ) a informácií od členských štátov, Európskeho podporného úradu pre azyl (EASO), Rady Európy, Úradu vysokého komisára Organizácie Spojených národov pre utečencov (UNHCR) a ďalších relevantných medzinárodných organizácií dospela Európska komisia k záveru, že Albánsko, Bosna a Hercegovina, bývalá Juhoslovanská republika Macedónsko, Kosovo*³, Čierna Hora, Srbsko a Turecko sú bezpečné krajiny pôvodu v zmysle smernice 2013/32/EÚ a mali by byť zaradené do spoločného zoznamu EÚ týkajúceho sa bezpečných krajín pôvodu.

Európska Komisia využila najmä správy z ESVČ vrátane osobitných správ za jednotlivé krajiny z 31. augusta a 1. septembra 2015, informácie od členských štátov vrátane vnútroštátnych právnych predpisov na určenie bezpečných krajín pôvodu, informácie od úradu EASO vrátane písomných správ a výsledky koordinačného stretnutia o bezpečných krajinách pôvodu s odborníkmi z členských štátov z 2. septembra 2015, ako aj verejne dostupné informácie od Rady Európy, UNHCR a iných relevantných medzinárodných organizácií.

Pokiaľ ide o Albánsko, právny základ pre ochranu pred prenasledovaním a zlým zaobchádzaním primerane poskytujú vecné a procesné ľudské práva a antidiskriminačné právne predpisy vrátane členstva vo všetkých významných medzinárodných zmluvách o ľudských právach. Neexistujú žiadne náznaky

³

* Týmto označením nie sú dotknuté pozície k štatútu a označenie je v súlade s rezolúciou BR OSN č. 1244/99 a so stanoviskom Medzinárodného súdneho dvora k vyhláseniu nezávislosti Kosova.

incidentov *vrátenia alebo vyhostenia* jeho vlastných občanov. Ojedinele sa stále vyskytujú izolované prípady krvnej pomsty, domáceho násillia a diskriminácie alebo násillia voči osobám patriacim k etnickým menšinám alebo zraniteľným skupinám osôb vrátane Rómov, balkánskych Egyptanov a LGBTI⁴. Členstvo Albánska v Európskom dohovore o ochrane ľudských práv znamená, že možnosť obrátiť sa na Európsky súd pre ľudské práva je zárukou zabezpečenia účinnosti systému opravných prostriedkov proti takémuto porušovaniu ľudských práv. Európsky súd pre ľudské práva v roku 2014 zistil porušenie v štyroch zo 150 žiadostí. V roku 2014 členské štáty usúdili, že 7,8 % (1040) žiadostí občanov Albánska o azyl bolo opodstatnených. Najmenej osem členských štátov označilo Albánsko za bezpečnú krajinu pôvodu. Európska rada označila Albánsko za kandidátsku krajinu. Členské štáty by uvedeným okolnostiam mali venovať osobitnú pozornosť pri určovaní, či sa tretia krajina zaradená do spoločného zoznamu EÚ týkajúceho sa bezpečných krajín pôvodu považuje za bezpečnú krajinu pôvodu pre konkrétneho žiadateľa, ako aj počas skúmania žiadosti s použitím procesných nástrojov stanovených v smernici 2013/32/EÚ vo vzťahu k žiadateľom z bezpečnej krajiny pôvodu. Komisia na základe týchto skutočností konštatuje, že Albánsko je bezpečnou krajinou pôvodu v zmysle smernice 2013/32/EÚ.

Pokiaľ ide o Bosnu a Hercegovinu, jej ústava stanovuje základ rozdelenia právomocí medzi štátotvornými národmi krajiny. Právny základ pre ochranu pred prenasledovaním a zlým zaobchádzaním primerane poskytujú vecné a procesné ľudské práva a antidiskriminačné právne predpisy, ako aj členstvo vo všetkých významných medzinárodných zmluvách o ľudských právach. Neexistujú žiadne náznaky incidentov *vrátenia alebo vyhostenia* jej vlastných občanov. Stále sa vyskytujú ojedinelé prípady diskriminácie alebo násillia voči jednotlivcom z etnických alebo náboženských dôvodov alebo z dôvodu ich politických názorov, ako aj voči jednotlivcom, ktorí patria do zraniteľných skupín, ako sú LGBTI, novinári a deti. Členstvo Bosny a Hercegoviny v Európskom dohovore o ochrane ľudských práv znamená, že možnosť obrátiť sa na Európsky súd pre ľudské práva je zárukou zabezpečenia účinnosti systému opravných prostriedkov proti takémuto porušovaniu ľudských práv. Európsky súd pre ľudské práva v roku 2014 zistil porušenie v piatich zo 1196 žiadostí. V roku 2014 členské štáty usúdili, že 4,6 % (330) žiadostí občanov Bosny a Hercegoviny o azyl bolo opodstatnených. Najmenej deväť členských štátov označilo Bosnu a Hercegovinu za bezpečnú krajinu pôvodu. Členské štáty by uvedeným okolnostiam mali venovať osobitnú pozornosť pri určovaní, či sa tretia krajina zaradená do spoločného zoznamu EÚ týkajúceho sa bezpečných krajín pôvodu považuje za bezpečnú krajinu pôvodu pre konkrétneho žiadateľa, ako aj počas skúmania žiadosti s použitím procesných nástrojov stanovených v smernici 2013/32/EÚ vo vzťahu k žiadateľom z bezpečnej krajiny pôvodu. Komisia na základe týchto skutočností konštatuje, že Bosna a Hercegovina je bezpečnou krajinou pôvodu v zmysle smernice 2013/32/EÚ.

Pokiaľ ide o bývalú Juhoslovanskú republiku Macedónsko, právny základ pre ochranu pred prenasledovaním a zlým zaobchádzaním primerane poskytujú vecné a procesné ľudské práva a antidiskriminačné právne predpisy vrátane členstva vo všetkých významných medzinárodných zmluvách o ľudských právach. Neexistujú žiadne náznaky incidentov *vrátenia alebo vyhostenia* jeho vlastných občanov. Stále sa vyskytujú izolované prípady diskriminácie alebo násillia voči jednotlivcom, ktorí

4

Lesby, geovia, bisexuálne, transrodové a intersexuálne osoby.

patria k zraniteľným skupinám osôb vrátane detí, osôb so zdravotným postihnutím, Rómov a LGBTI. Členstvo bývalej Juhoslovanskej republiky Macedónsko v Európskom dohovore o ochrane ľudských práv znamená, že možnosť obrátiť sa na Európsky súd pre ľudské práva je zárukou zabezpečenia účinnosti systému opravných prostriedkov proti takémuto porušovaniu ľudských práv. Európsky súd pre ľudské práva v roku 2014 zistil porušenie v šiestich zo 502 žiadostí. V roku 2014 členské štáty usúdili, že 0,9 % (70) žiadostí občanov bývalej Juhoslovanskej republiky Macedónsko o azyl bolo opodstatnených. Najmenej sedem členských štátov označilo bývalú Juhoslovanskú republiku Macedónsko za bezpečnú krajinu pôvodu. Európska rada označila bývalú Juhoslovanskú republiku Macedónsko za kandidátsku krajinu. Členské štáty by uvedeným okolnostiam mali venovať osobitnú pozornosť pri určovaní, či sa tretia krajina zaradená do spoločného zoznamu EÚ týkajúceho sa bezpečných krajín pôvodu považuje za bezpečnú krajinu pôvodu pre konkrétneho žiadateľa, ako aj počas skúmania žiadosti s použitím procesných nástrojov stanovených v smernici 2013/32/EÚ vo vzťahu k žiadateľom z bezpečnej krajiny pôvodu. Komisia na základe týchto skutočností konštatuje, že bývalá Juhoslovanská republika Macedónsko je bezpečnou krajinou pôvodu v zmysle smernice 2013/32/EÚ.

Pokiaľ ide o Kosovo*, právny základ pre ochranu pred prenasledovaním a zlým zaobchádzaním primerane poskytujú vecné a procesné ľudské práva a antidiskriminačné právne predpisy. Nepristúpenie Kosova* k príslušným medzinárodným nástrojom v oblasti ľudských práv, ako je Európsky dohovor o ľudských právach (EDLP), vyplýva z nedostatočného medzinárodného konsenzu o jeho postavení ako suverénneho štátu. Neexistujú žiadne náznaky incidentov *vrátenia alebo vyhostenia* jeho vlastných občanov. V jednotlivých prípadoch sa stále vyskytuje diskriminácia alebo násilie voči osobám, ktoré patria k zraniteľným skupinám osôb, ako sú ženy, LGBTI a príslušníci etnických menšín vrátane etnických Srbov. V roku 2014 členské štáty usúdili, že 6,3 % (830) žiadostí občanov Kosova* o azyl bolo opodstatnených. Najmenej šesť členských štátov označilo Kosovo* za bezpečnú krajinu pôvodu. Členské štáty by uvedeným okolnostiam mali venovať osobitnú pozornosť pri určovaní, či sa tretia krajina zaradená do spoločného zoznamu EÚ bezpečných krajín pôvodu považuje za bezpečnú krajinu pôvodu pre konkrétneho žiadateľa, ako aj počas skúmania žiadosti s použitím procesných nástrojov stanovených v smernici 2013/32/EÚ vo vzťahu k žiadateľom z bezpečnej krajiny pôvodu. Komisia na základe týchto skutočností konštatuje, že Kosovo* je bezpečnou krajinou pôvodu v zmysle smernice 2013/32/EÚ.

Pokiaľ ide o Čiernu Horu, právny základ pre ochranu pred prenasledovaním a zlým zaobchádzaním primerane poskytujú vecné a procesné ľudské práva a antidiskriminačné právne predpisy vrátane členstva vo všetkých významných medzinárodných zmluvách o ľudských právach. Neexistujú žiadne náznaky incidentov *vrátenia alebo vyhostenia* jej vlastných občanov. Stále sa vyskytuje diskriminácia alebo násilie voči jednotlivcom, ktorí patria k zraniteľným skupinám osôb vrátane osôb so zdravotným postihnutím, novinárov, Rómov a LGBTI. Členstvo Čiernej Hory v Európskom dohovore o ochrane ľudských práv znamená, že možnosť obrátiť sa na Európsky súd pre ľudské práva je zárukou zabezpečenia účinnosti systému opravných prostriedkov proti takémuto porušovaniu ľudských práv. Európsky súd pre ľudské práva v roku 2014 zistil porušenie v jednej zo 447 žiadostí. V roku 2014 členské štáty usúdili, že 3,0 % (40) žiadostí občanov Čiernej Hory o azyl bolo opodstatnených. Najmenej deväť členských štátov označilo Čiernu Horu za bezpečnú krajinu pôvodu. Európska rada označila Čiernu Horu za

kandidátsku krajinu a začali sa prístupové rokovania. Členské štáty by uvedeným okolnostiam mali venovať osobitnú pozornosť pri určovaní, či sa tretia krajina zaradená do spoločného zoznamu EÚ bezpečných krajín pôvodu považuje za bezpečnú krajinu pôvodu pre konkrétneho žiadateľa, ako aj počas skúmania žiadosti s použitím procesných nástrojov stanovených v smernici 2013/32/EÚ vo vzťahu k žiadateľom z bezpečnej krajiny pôvodu. Komisia na základe týchto skutočností konštatuje, že Čierna Hora je bezpečnou krajinou pôvodu v zmysle smernice 2013/32/EÚ.

Pokiaľ ide o Srbsko, ústava stanovuje základ pre samosprávu menšín v oblasti vzdelávania, používania jazyka, informácií a kultúry. Právny základ pre ochranu pred prenasledovaním a zlým zaobchádzaním primerane poskytujú vecné a procesné ľudské práva a antidiskriminačné právne predpisy vrátane členstva vo všetkých významných medzinárodných zmluvách o ľudských právach. Neexistujú žiadne náznaky incidentov *vrátenia alebo vyhostenia* jeho vlastných občanov. Stále sa vyskytuje diskriminácia voči jednotlivcom patriacim k zraniteľným skupinám, ku ktorým patria etnické menšiny vrátane etnických Albáncov, náboženské menšiny vrátane moslimov, Rómovia a LGBTI. Členstvo Srbska v Európskom dohovore o ochrane ľudských práv znamená, že možnosť obrátiť sa na Európsky súd pre ľudské práva je zárukou zabezpečenia účinnosti systému opravných prostriedkov proti takémuto porušovaniu ľudských práv. Európsky súd pre ľudské práva v roku 2014 zistil porušenie v 16 z 11 490 žiadostí. V roku 2014 členské štáty usúdili, že 1,8 % (400) žiadostí občanov Srbska o azyl bolo opodstatnených. Najmenej deväť členských štátov označilo Srbsko za bezpečnú krajinu pôvodu. Európska rada označila Srbsko za kandidátsku krajinu a začali sa prístupové rokovania. Členské štáty by uvedeným okolnostiam mali venovať osobitnú pozornosť pri určovaní, či sa tretia krajina zaradená do spoločného zoznamu EÚ bezpečných krajín pôvodu považuje za bezpečnú krajinu pôvodu pre konkrétneho žiadateľa, ako aj počas skúmania žiadosti s použitím procesných nástrojov stanovených v smernici 2013/32/EÚ vo vzťahu k žiadateľom z bezpečnej krajiny pôvodu. Komisia na základe týchto skutočností konštatuje, že Srbsko je bezpečnou krajinou pôvodu v zmysle smernice 2013/32/EÚ.

Pokiaľ ide o Turecko, právny základ pre ochranu pred prenasledovaním a zlým zaobchádzaním primerane poskytujú vecné a procesné ľudské práva a antidiskriminačné právne predpisy vrátane členstva vo všetkých významných medzinárodných zmluvách o ľudských právach. Neexistujú žiadne náznaky incidentov *vrátenia alebo vyhostenia* jeho vlastných občanov. Stále sa vyskytuje diskriminácia a porušovanie ľudských práv osôb patriacich k zraniteľným skupinám, ako sú menšiny vrátane etnických Kurdov, novinárov a LGBTI. Členstvo Turecka v Európskom dohovore o ochrane ľudských práv znamená, že možnosť obrátiť sa na Európsky súd pre ľudské práva je zárukou zabezpečenia účinnosti systému opravných prostriedkov proti takémuto porušovaniu ľudských práv. Európsky súd pre ľudské práva v roku 2014 zistil porušenie v 94 z 2 899 žiadostí. V roku 2014 členské štáty usúdili, že 23,1 % (310) žiadostí občanov Turecka o azyl bolo opodstatnených. Jeden členský štát označil Turecko za bezpečnú krajinu pôvodu. Európska rada označila Turecko za kandidátsku krajinu a začali sa prístupové rokovania. Členské štáty by uvedeným okolnostiam mali venovať osobitnú pozornosť pri určovaní, či sa tretia krajina zaradená do spoločného zoznamu EÚ bezpečných krajín pôvodu považuje za bezpečnú krajinu pôvodu pre konkrétneho žiadateľa, ako aj počas skúmania žiadosti s použitím procesných nástrojov stanovených v smernici 2013/32/EÚ vo vzťahu k žiadateľom z bezpečnej krajiny

pôvodu. Komisia na základe týchto skutočností konštatuje, že Turecko je bezpečnou krajinou pôvodu v zmysle smernice 2013/32/EÚ.

Tento návrh by sa mal považovať za prvý krok smerom k stanoveniu komplexného spoločného zoznamu bezpečných krajín pôvodu na úrovni Únie. Komisia preto môže navrhnúť zahrnutie ďalších tretích krajín, ktoré spĺňajú kritériá určenia bezpečných tretích krajín, do spoločného zoznamu EÚ po jeho schválení Európskym parlamentom a Radou. Uprednostnia sa tretie krajiny, z ktorých pochádza veľké množstvo žiadateľov o medzinárodnú ochranu v EÚ, ako napríklad Bangladéš, Pakistan a Senegal.

Ako je uvedené v tomto návrhu, Komisia po troch rokoch od nadobudnutia účinnosti nariadenia v prípade, že ho schváli Európsky parlament a Rada, predloží správu týkajúcu sa možnosti prijať ďalšie harmonizačné opatrenia, ktoré by mohli viesť k odstráneniu potreby vnútroštátnych zoznamov bezpečných krajín pôvodu.

1.1.2. Súlad s existujúcimi ustanoveniami v danej oblasti politiky

Tento návrh je v súlade so spoločnými konaniami o poskytovaní a odnímaní medzinárodnej ochrany podľa smernice 2013/32/EÚ a s ďalšími nástrojmi spoločného európskeho azylového systému.

1.1.3. Súlad s ostatnými politikami Únie

Návrh na vytvorenie spoločného zoznamu EÚ týkajúceho sa bezpečných krajín pôvodu a zaradenie najmä tretích krajín, ktoré boli Európskou radou označené za kandidátske krajiny, do tohto zoznamu, je v súlade s politikou rozširovania Únie. Keď Európska rada označila Albánsko, bývalú Juhoslovanskú republiku Macedónsko, Čiernu Horu, Srbsko a Turecko za kandidátske krajiny, v posúdení sa uvádzalo, že spĺňajú kritériá stanovené na zasadnutí Európskej rady v Kodani 21. – 22. júna 1993, ktoré sa týkajú stability inštitúcií zaručujúcich demokraciu, právny štát, ľudské práva a rešpektovanie a ochranu menšín, a že budú musieť aj naďalej spĺňať tieto kritériá, aby sa stali členmi EÚ. Pokrok v plnení politických a hospodárskych kritérií, ako aj zosúladenie s *acquis* sa posudzujú každoročne vo výročnej správe Európskej komisie o pokroku. Súčasným návrhom na zahrnutie Albánska, bývalej Juhoslovanskej republiky Macedónsko, Čiernej Hory, Srbska a Turecka do spoločného zoznamu EÚ týkajúceho sa bezpečných krajín pôvodu nie sú dotknuté nadchádzajúce výročné správy o pokroku, ktoré predloží Európska komisia o každej z týchto tretích krajín.

1.2. KONZULTÁCIE SO ZAJAHOVANÝMI STRANAMI

Európska rada sa vo svojich záveroch z 25. a 26. júna 2015, pokiaľ ide o potrebu urýchliť proces posudzovania žiadostí o azyl, odvolala na zámer Komisie posilniť ustanovenia o bezpečných krajinách pôvodu v smernici 2013/32/EÚ vrátane možného stanovenia spoločného zoznamu EÚ týkajúceho sa bezpečných krajín pôvodu.

Rada pre spravodlivosť a vnútorné veci vo svojich záveroch týkajúcich sa bezpečných krajín pôvodu z 20. júla 2015 privítala možné stanovenie spoločného zoznamu EÚ týkajúceho sa bezpečných krajín pôvodu. Rada konštatovala, že „pokiaľ ide o krajiny západného Balkánu, väčšina vnútroštátnych zoznamov bezpečných krajín pôvodu zahŕňa tieto krajiny, že Európska rada pri mnohých príležitostiach zopakovala ich európsku perspektívu a že Albánsko, Bosna a Hercegovina, bývalá Juhoslovanská republika Macedónsko, Čierna Hora a Srbsko boli presunuté na zoznam krajín, ktorých štátni príslušníci sú oslobodení od vízovej

povinnosti od 19. decembra 2009, resp. od 15. decembra 2010. Okrem toho bol priemerný počet uznaných žiadostí o azyl pre krajiny západného Balkánu v rámci celej EÚ v roku 2014 dosť nízky. To naznačuje, že krajiny západného Balkánu by sa mohli považovať za bezpečné krajiny pôvodu zo strany všetkých členských štátov.“

V nadväznosti na závery Rady pre spravodlivosť a vnútorné veci zorganizoval Európsky podporný úrad pre azyl (EASO) 2. septembra 2015 stretnutie s členskými štátmi na úrovni odborníkov, na ktorom sa dosiahol široký konsenzus, že Albánsko, Bosna a Hercegovina, Kosovo*, bývalá Juhoslovanská republika Macedónsko, Čierna Hora a Srbsko by sa mali považovať za bezpečné krajiny pôvodu v zmysle smernice 2013/32/EÚ.

1.3. PRÁVNÝ ZÁKLAD, SUBSIDIARITA, PROPORCIONALITA, ZÁKLADNÉ PRÁVA

1.3.1. Právny základ

Návrh vychádza z článku 78 ods. 2 písm. d) Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ), ktorý je právnym základom opatrení týkajúcich sa spoločných konaní o poskytovaní a odnímaní jednotného statusu azylu a doplnkovej ochrany. Cieľom návrhu je stanovenie spoločného zoznamu EÚ týkajúceho sa bezpečných krajín pôvodu na účely smernice 2013/32/EÚ a zmena tejto smernice, ktorá bola prijatá na základe článku 78 ods. 2 písm. d) ZFEÚ.

1.3.2. Subsidiarita

Hlava V ZFEÚ pod názvom Priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti prenáša určité právomoci v týchto záležitostiach na Európsku úniu. Tieto právomoci sa musia vykonávať v súlade s článkom 5 Zmluvy o Európskej únii, teda iba v prípade a v rozsahu, v akom ciele navrhovaného opatrenia nemôžu uspokojivo dosiahnuť členské štáty, ale z dôvodov rozsahu alebo účinkov navrhovaného opatrenia ich možno lepšie dosiahnuť na úrovni Európskej únie.

Cieľom návrhu je stanoviť spoločný zoznam bezpečných krajín pôvodu na úrovni Únie, keďže sa tak všetkým členským štátom uľahčí používanie postupov týkajúcich sa uplatňovania koncepcie bezpečnej krajiny pôvodu. Návrh sa takisto zameriava na riešenie niektorých existujúcich rozdielov medzi vnútroštátnymi zoznamami členských štátov týkajúcich sa bezpečných krajín pôvodu, v dôsledku ktorých sa na žiadateľov o medzinárodnú ochranu pochádzajúcich z tej istej tretej krajiny nevzťahujú vždy rovnaké postupy v členských štátoch. Celkový cieľ navrhovaného opatrenia nemožno uspokojivo dosiahnuť na úrovni členských štátov, možno ho však lepšie dosiahnuť na úrovni Európskej únie.

1.3.3. Proporcionalita

V súlade so zásadou proporcionality navrhované zmeny existujúceho legislatívneho rámca neprekračujú rámec toho, čo je nevyhnutné na dosiahnutie stanoveného cieľa. Spoločný zoznam EÚ týkajúci sa bezpečných krajín pôvodu sa stanoví v súlade s kritériami, ktoré sú už stanovené v smernici 2013/32/EÚ na určenie bezpečných krajín pôvodu a krajiny uvedené v spoločnom zozname sa budú pravidelne preskúmať. Pokiaľ ide o navrhované zmeny smernice 2013/32/EÚ, obmedzujú sa na potrebné minimum na zabezpečenie toho, aby sa ustanovenia smernice 2013/32/EÚ týkajúce sa uplatňovania koncepcie bezpečnej krajiny pôvodu vzťahovali na tretie krajiny uvedené v spoločnom zozname EÚ týkajúcom sa bezpečných krajín pôvodu.

1.3.4. Výber nástrojov

Voľba nariadenia EÚ na stanovenie spoločného zoznamu EÚ týkajúceho sa bezpečných krajín pôvodu je odôvodnená povahou takéhoto spoločného zoznamu, ktorý je stanovený na úrovni Únie a mal by byť priamo uplatniteľný v právnych poriadkoch členských štátov.

1.3.5. Základné práva

Tento návrh rešpektuje základné práva a dodržiava zásady uznané Chartou vrátane práva na azyl a ochrany pred *vrátením alebo vyhostením*, ako sa stanovuje v článkoch 18 a 19 Charty.

Predovšetkým sa v súlade so smernicou 2013/32/EÚ pripomína, že okolnosť, že tretia krajina bude v spoločnom zozname EÚ týkajúcom sa bezpečných krajín pôvodu, nemôže byť absolútnou zárukou bezpečnosti pre štátnych príslušníkov tejto krajiny a preto nezbavuje povinnosti vykonať primerané individuálne preskúmanie ich žiadostí o medzinárodnú ochranu. Takisto sa pripomína, že ak žiadateľ preukáže, že v jeho konkrétnom prípade existujú oprávnené dôvody nepovažovať krajinu za bezpečnú, určenie krajiny ako bezpečnej sa pre neho už nepovažuje za relevantné.

Tretie krajiny, v prípade ktorých sa navrhuje zápis do spoločného zoznamu EÚ týkajúceho sa bezpečných krajín pôvodu, splňajú podmienky stanovené v smernici 2013/32/EÚ, aby sa mohli označiť za bezpečné krajiny. Z toho vyplýva, že na základe právneho stavu, uplatňovania práva v rámci demokratického systému a všeobecných politických okolností možno preukázať, že v týchto krajinách neexistuje všeobecné a sústavné prenasledovanie, ako je vymedzené v článku 9 smernice 2011/95/EÚ, mučenie ani neľudské či ponižujúce zaobchádzanie alebo trestanie, a že v nej neexistuje hrozba všeobecného násillia v situáciách medzinárodných alebo vnútorných ozbrojených konfliktov.

1.4. VPLYV NA ROZPOČET

Návrh nemá vplyv na rozpočet EÚ a nemal by mať vplyv na rozpočet členských štátov.

1.5. OSTATNÉ PRVKY

1.5.1. Monitorovanie, hodnotenie a podávanie správ

V návrhu sa predpokladá zváženie možnosti prijať v budúcnosti ďalšie harmonizačné opatrenia, ktoré by mohli viesť k odstráneniu potreby vnútroštátnych zoznamov bezpečných krajín pôvodu na základe správy, ktorú predloží Komisia, a to po uplynutí troch rokov od nadobudnutia účinnosti tohto nariadenia.

1.5.2. Podrobné vysvetlenie konkrétnych ustanovení návrhu

Návrhom nariadenia sa stanovuje spoločný zoznam EÚ týkajúci sa tretích krajín, ktoré sa považujú za bezpečné krajiny pôvodu v zmysle smernice 2013/32/EÚ. Návrhom sa takisto mení smernica 2013/32/EÚ s cieľom umožniť uplatňovanie ustanovení tejto smernice o bezpečnej krajine pôvodu v súvislosti s tretími krajinami zaradenými do spoločného zoznamu EÚ.

Spoločný zoznam EÚ týkajúci sa bezpečných krajín pôvodu sa má uviesť v prílohe I k navrhovanému nariadeniu. Tretie krajiny, ktoré majú byť zaradené do tejto prílohy, musia splňať podmienky stanovené v prílohe I k smernici 2013/32/EÚ na určenie bezpečných krajín pôvodu. Komisia zastáva názor, že Albánsko, Bosna a Hercegovina, bývalá Juhoslovanská republika Macedónsko, Kosovo*, Čierna Hora,

Srbsko a Turecko spĺňajú tieto podmienky a mali by byť, ako prvý krok, zaradené do spoločného zoznamu EÚ.

V návrhu sa stanovuje povinnosť Komisie pravidelne posudzovať situáciu v tretích krajinách, ktoré sú v spoločnom zozname EÚ, na základe rôznych informačných zdrojov vrátane pravidelného podávania správ z ESVČ a informácií od členských štátov, EASO, UNHCR, Rady Európy, ako aj iných relevantných medzinárodných organizácií.

V návrhu sa stanovuje, že sa každá zmena spoločného zoznamu EÚ týkajúceho sa bezpečných krajín pôvodu prijme v súlade s riadnym legislatívnym postupom. Predpokladá sa však, že v prípade náhlych zmien situácie tretej krajiny uvedenej v tomto zozname k horšiemu je Komisia splnomocnená v súlade s článkom 290 ZFEÚ prijať delegovaný akt, aby sa na obdobie jedného roka pozastavilo uvádzanie tejto tretej krajiny v zozname, ak na základe odôvodneného posúdenia usúdi, že podmienky určenia danej tretej krajiny za bezpečnú krajinu pôvodu už nie sú splnené. Komisia by mohla predĺžiť pozastavenie na obdobie najviac jedného roka, ak navrhla zmenu nariadenia s cieľom vypustiť túto tretiu krajinu zo spoločného zoznamu EÚ týkajúceho sa bezpečných krajín pôvodu. Návrh obsahuje podrobné ustanovenia o podmienkach delegovania právomocí na Komisiu, a to aj pokiaľ ide o jeho trvanie, možnosť ho kedykoľvek zrušiť zo strany Európskeho parlamentu a Rady a povinnosť Komisie oznámiť prijatie delegovaných aktov Európskemu parlamentu a Rade, ako aj skutočnosť, že delegované akty môžu nadobudnúť účinnosť iba vtedy, ak tieto inštitúcie nevznesú žiadnu námietku do jedného mesiaca po tomto oznámení.

Návrh

NARIADENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY,

ktorým sa stanovuje spoločný zoznam EÚ týkajúci sa bezpečných krajín pôvodu na účely smernice Európskeho parlamentu a Rady 2013/32/EÚ o spoločných konaniach o poskytovaní a odnímaní medzinárodnej ochrany a ktorým sa mení smernica 2013/32/EÚ

EURÓPSKY PARLAMENT A RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 78 ods. 2 písm. d),

so zreteľom na návrh Európskej komisie,

po postúpení návrhu legislatívneho aktu národným parlamentom,

so zreteľom na stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru⁵,

so zreteľom na stanovisko Výboru regiónov⁶,

konajúc v súlade s riadnym legislatívnym postupom,

keďže:

- (1) Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2013/32/EÚ⁷ umožňuje členským štátom uplatňovať osobitné procesné pravidlá, najmä zrýchlené konania a konania na hraniciach, za riadne vymedzených okolností, keď je žiadosť o medzinárodnú ochranu pravdepodobne neopodstatnená vrátane prípadu, keď je žiadateľ štátnym príslušníkom krajiny, ktorá bola podľa vnútroštátnych právnych predpisov označená za bezpečnú krajinu pôvodu a ktorú okrem toho možno pre dotknutého žiadateľa v jeho konkrétnej situácii považovať za bezpečnú. Rovnaké pravidlá sa môžu uplatňovať v prípade osôb bez štátnej príslušnosti vo vzťahu k tretím krajinám, v ktorých mali predtým obvyklý pobyt.
- (2) Smernicou 2013/32/EÚ sa stanovujú spoločné kritériá určenia bezpečných tretích krajín pôvodu na vnútroštátnej úrovni. Iba niektoré členské štáty však vo svojich vnútroštátnych právnych predpisoch určili bezpečné krajiny pôvodu, čo znamená, že nie všetky členské štáty v súčasnosti môžu využiť súvisiace procesné nástroje stanovené v smernici 2013/32/EÚ. Okrem toho vzhľadom na existujúce rozdiely medzi vnútroštátnymi zoznamami bezpečných krajín pôvodu prijatými členskými štátmi – čo môže byť dôsledkom rozdielného posudzovania bezpečnosti určitých tretích krajín alebo rozdielov v povahe prílevu štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorým sú členské štáty vystavené – členské štáty v súčasnosti neuplatňujú vždy

⁵ Ú. v. EÚ C , , s. .

⁶ Ú. v. EÚ C , , s. .

⁷ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2013/32/EÚ z 26. júna 2013 o spoločných konaniach o poskytovaní a odnímaní medzinárodnej ochrany (Ú. v. EÚ L 180, 29.6.2013, s. 60).

konceptiu bezpečnej krajiny pôvodu vymedzenú v smernici 2013/32/EÚ na tie isté tretie krajiny.

- (3) Vzhľadom na veľmi výrazné zvýšenie zaznamenané od roku 2014, pokiaľ ide o počet žiadostí o medzinárodnú ochranu podaných v Únii a následný nebyvalý tlak na azylové systémy členských štátov, Únia uznala potrebu posilniť uplatňovanie ustanovení smernice 2013/32/EÚ týkajúcich sa bezpečnej krajiny pôvodu ako dôležitého nástroja na podporu rýchleho spracovania žiadostí, ktoré sú pravdepodobne neopodstatnené. V súvislosti s potrebou urýchliť proces posudzovania žiadostí o azyl sa Európska rada najmä vo svojich záveroch z 25. a 26. júna 2015 vyjadrila k zámeru Komisie uvedenému v oznámení o európskej migračnej agende⁸ posilniť tieto ustanovenia vrátane možného stanovenia spoločného zoznamu EÚ týkajúceho sa bezpečných krajín pôvodu. Navyše Rada pre spravodlivosť a vnútorné veci vo svojich záveroch z 20. júla 2015 týkajúcich sa bezpečných krajín pôvodu uvítala zámer Komisie posilniť ustanovenia smernice 2013/32/EÚ o bezpečných krajinách pôvodu vrátane možného stanovenia spoločného zoznamu bezpečných krajín pôvodu.
- (4) Spoločný zoznam EÚ týkajúci sa bezpečných krajín pôvodu by sa mal stanoviť na základe spoločných kritérií uvedených v smernici 2013/32/EÚ, pretože sa tým všetkým členským štátom uľahčí využívanie postupov súvisiacich s uplatňovaním koncepcie bezpečnej krajiny pôvodu, čím sa zvýši celková efektívnosť ich azylových systémov, pokiaľ ide o žiadosti o medzinárodnú ochranu, ktoré sú pravdepodobne neopodstatnené. Stanovením spoločného zoznamu EÚ sa takisto vyriešia niektoré z existujúcich rozdielov medzi jednotlivými vnútroštátnymi zoznamami bezpečných krajín pôvodu, keďže príslušné členské štáty nie vždy uplatňujú na žiadateľov o medzinárodnú ochranu z tej istej tretej krajiny rovnaké postupy. Zatiaľ čo členské štáty by si mali ponechať právo uplatňovať alebo zaviesť právne predpisy, ktoré umožňujú vnútroštátne určenie iných tretích krajín, než sú krajiny v spoločnom zozname EÚ týkajúcom sa bezpečných krajín pôvodu, stanovením takéhoto spoločného zoznamu sa zabezpečí, že všetky členské štáty budú na žiadateľov, ktorých krajina pôvodu je v tomto zozname, uplatňovať túto koncepciu jednotným spôsobom. To uľahčí zblíženie pri uplatňovaní postupov a zabráni aj sekundárnym pohybom žiadateľov o medzinárodnú ochranu. V tejto súvislosti by sa po období troch rokov od nadobudnutia účinnosti tohto nariadenia na základe správy, ktorú predloží Komisia, mala zohľadniť možnosť prijať v budúcnosti ďalšie harmonizačné kroky, ktoré by mohli viesť k odstráneniu potreby vnútroštátnych zoznamov bezpečných krajín pôvodu.
- (5) Ustanovenia smernice 2013/32/EÚ, ktoré sa vzťahujú na uplatňovanie koncepcie bezpečnej krajiny pôvodu, by sa mali uplatňovať v prípade tretích krajín, ktoré sú v spoločnom zozname EÚ stanovenom týmto nariadením. To predovšetkým znamená, že okolnosť, že tretia krajina je v spoločnom zozname EÚ týkajúcom sa bezpečných krajín pôvodu, nemôže byť absolútnou zárukou bezpečnosti pre štátnych príslušníkov tejto krajiny a preto nezbavuje povinnosti vykonať primerané individuálne posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu. Treba okrem toho pripomenúť, že ak žiadateľ preukáže, že existujú v jeho konkrétnej situácii závažné dôvody nepovažovať krajinu za bezpečnú, určenie krajiny za bezpečnú sa pre neho už nepovažuje za relevantné.
- (6) Komisia by mala pravidelne posudzovať situáciu v tretích krajinách, ktoré sú v spoločnom zozname EÚ týkajúcom sa bezpečných krajín pôvodu. V prípade náhlejš

⁸

COM(2015) 240 final, 13. 5. 2015.

zmeny situácie tretej krajiny uvedenej v spoločnom zozname EÚ k horšiemu by sa Komisii mala udeliť právomoc prijímať akty v súlade s článkom 290 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, pokiaľ ide o pozastavenie uvádzania tejto tretej krajiny v spoločnom zozname EÚ na obdobie jedného roka, ak Komisia na základe odôvodneného posúdenia uzná, že podmienky stanovené smernicou 2013/32/EÚ na určenie danej tretej krajiny za bezpečnú krajinu pôvodu už nie sú splnené. Na účely tohto odôvodneného posúdenia by Komisia mala zohľadniť rôzne informačné zdroje, ktoré má k dispozícii, vrátane svojich výročných správ o pokroku tretích krajín, ktoré Európska rada označila za kandidátske krajiny, pravidelných správ od Európskej služby pre vonkajšiu činnosť (ESVČ) a informácií od členských štátov, Európskeho podporného úradu pre azyl (EASO), vysokého komisára OSN pre utečencov (UNHCR), Rady Európy, ako aj iných relevantných medzinárodných organizácií. Ak Komisia navrhla zmenu tohto nariadenia s cieľom vypustiť tretiu krajinu zo spoločného zoznamu EÚ, mala by mať možnosť predĺžiť pozastavenie uvádzania tejto tretej krajiny v spoločnom zozname EÚ týkajúcom sa bezpečných krajín pôvodu, a to na obdobie maximálne jedného roka. Je osobitne dôležité, aby Komisia počas prípravných prác uskutočnila príslušné konzultácie, a to aj na úrovni expertov. Pri príprave a vypracúvaní delegovaných aktov by Komisia mala zabezpečiť, aby sa príslušné dokumenty súčasne, vo vhodnom čase a vhodným spôsobom postúpili Európskemu parlamentu a Rade.

- (7) Na základe záverov o bezpečných krajinách pôvodu prijatých na zasadnutí Rady pre spravodlivosť a vnútorné veci 20. júla 2015, kde sa členské štáty dohodli, že treba uprednostniť posúdenie bezpečnosti všetkých členských štátov západného Balkánu, Európsky podporný úrad pre azyl zorganizoval 2. septembra 2015 stretnutie s členskými štátmi na úrovni odborníkov, na ktorom sa dosiahol široký konsenzus, že Albánsko, Bosna a Hercegovina, Kosovo⁹, bývalá Juhoslovanská republika Macedónsko, Čierna Hora a Srbsko by sa mali považovať za bezpečné krajiny pôvodu v zmysle smernice 2013/32/EÚ.
- (8) V súlade so smernicou 2013/32/EÚ sa krajina považuje za bezpečnú krajinu pôvodu, ak na základe právneho stavu, uplatňovania práva v rámci demokratického systému a všeobecných politických okolností možno preukázať, že v nej vo všeobecnosti a sústavne neexistuje prenasledovanie, ako je vymedzené v článku 9 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2011/95/EÚ¹⁰, mučenie ani neľudské či ponižujúce zaobchádzanie alebo trestanie, a že v nej neexistuje hrozba všeobecného násillia v situáciách medzinárodných alebo vnútorných ozbrojených konfliktov.
- (9) Na základe rôznych informačných zdrojov, a to aj vrátane správ od ESVČ a informácií od členských štátov, EASO, UNHCR, Rady Európy a iných relevantných medzinárodných organizácií, sa viaceré tretie krajiny považujú za krajiny, ktoré spĺňajú kritériá bezpečnej krajiny pôvodu.
- (10) Pokiaľ ide o Albánsko, právny základ pre ochranu pred prenasledovaním a zlým zaobchádzaním primerane poskytujú vecné a procesné ľudské práva a antidiskriminačné právne predpisy, ako aj členstvo vo všetkých významných

⁹ * Týmto označením nie sú dotknuté pozície k štatútu a označenie je v súlade s rezolúciou BR OSN č. 1244/99 a so stanoviskom Medzinárodného súdneho dvora k vyhláseniu nezávislosti Kosova.

¹⁰ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2011/95/EÚ z 13. decembra 2011 o normách pre oprávnenie štátnych príslušníkov tretej krajiny alebo osôb bez štátneho občianstva mať postavenie medzinárodnej ochrany, o jednotnom postavení utečencov alebo osôb oprávnených na doplnkovú ochranu a o obsahu poskytovanej ochrany (prepracované znenie) (Ú. v. EÚ L 337, 20.12.2011, s. 9).

medzinárodných zmluvách o ľudských právach. V roku 2014 Európsky súd pre ľudské práva zistil porušenie v štyroch zo 150 žiadostí. Neexistujú žiadne náznaky incidentov vrátenia alebo vyhostenia jeho vlastných občanov. V roku 2014 členské štáty usúdili, že 7,8 % (1 040) žiadostí občanov Albánska o azyl bolo opodstatnených. Najmenej osem členských štátov označilo Albánsko za bezpečnú krajinu pôvodu. Európska rada označila Albánsko za kandidátsku krajinu. Vo vtedajšom posúdení sa uvádzalo, že Albánsko spĺňa kritériá stanovené Európskou radou na jej zasadnutí v Kodani 21. – 22. júna 1993, ktoré sa týkajú stability inštitúcií zaručujúcich demokraciu, právny štát, ľudské práva a rešpektovanie a ochranu menšín, a že bude musieť aj naďalej spĺňať tieto kritériá, aby sa stalo členom EÚ v súlade s odporúčaniami poskytnutými vo výročnej správe o pokroku.

- (11) Pokiaľ ide o Bosnu a Hercegovinu, jej ústava stanovuje základ rozdelenia právomocí medzi štátotvornými národmi krajiny. Právny základ pre ochranu pred prenasledovaním a zlým zaobchádzaním primerane poskytujú vecné a procesné ľudské práva a antidiskriminačné právne predpisy, ako aj členstvo vo všetkých významných medzinárodných zmluvách o ľudských právach. V roku 2014 Európsky súd pre ľudské práva zistil porušenie v piatich z 1 196 žiadostí. Neexistujú žiadne náznaky incidentov vrátenia alebo vyhostenia jeho vlastných občanov. V roku 2014 členské štáty usúdili, že 4,6 % (330) žiadostí občanov Bosny a Hercegoviny o azyl bolo opodstatnených. Najmenej deväť členských štátov označilo Bosnu a Hercegovinu za bezpečnú krajinu pôvodu.
- (12) Pokiaľ ide o bývalú Juhoslovanskú republiku Macedónsko, právny základ pre ochranu pred prenasledovaním a zlým zaobchádzaním primerane poskytujú v zásade vecné a procesné ľudské práva a antidiskriminačné právne predpisy, ako aj členstvo vo všetkých významných medzinárodných zmluvách o ľudských právach. V roku 2014 Európsky súd pre ľudské práva zistil porušenie v šiestich z 502 žiadostí. Neexistujú žiadne náznaky incidentov vrátenia alebo vyhostenia jeho vlastných občanov. V roku 2014 členské štáty usúdili, že 0,9 % (70) žiadostí občanov bývalej Juhoslovanskej republiky Macedónsko o azyl bolo opodstatnených. Najmenej sedem členských štátov označilo bývalú Juhoslovanskú republiku Macedónsko za bezpečnú krajinu pôvodu. Európska rada označila bývalú Juhoslovanskú republiku Macedónsko za kandidátsku krajinu. Vo vtedajšom posúdení sa uvádzalo, že bývalá Juhoslovanská republika Macedónsko spĺňa kritériá stanovené Európskou radou na jej zasadnutí v Kodani 21. – 22. júna 1993, ktoré sa týkajú stability inštitúcií zaručujúcich demokraciu, právny štát, ľudské práva a rešpektovanie a ochranu menšín, a že bude musieť aj naďalej spĺňať tieto kritériá, aby sa stala členom EÚ v súlade s odporúčaniami poskytnutými vo výročnej správe o pokroku.
- (13) Pokiaľ ide o Kosovo*, právny základ pre ochranu pred prenasledovaním a zlým zaobchádzaním primerane poskytujú vecné a procesné ľudské práva a antidiskriminačné právne predpisy. Nepriстъpenie Kosova* k príslušným medzinárodným nástrojom v oblasti ľudských práv, ako je Európsky dohovor o ľudských právach (EDLP), vyplýva z nedostatočného medzinárodného konsenzu o jeho postavení ako suverénneho štátu. Neexistujú žiadne náznaky incidentov vrátenia alebo vyhostenia jeho vlastných občanov. V roku 2014 členské štáty usúdili, že 6,3 % (830) žiadostí občanov Kosova o azyl bolo opodstatnených. Najmenej šesť členských štátov označilo Kosovo* za bezpečnú krajinu pôvodu.
- (14) Pokiaľ ide o Čiernu Horu, právny základ pre ochranu pred prenasledovaním a zlým zaobchádzaním primerane poskytujú vecné a procesné ľudské práva a antidiskriminačné právne predpisy, ako aj členstvo vo všetkých významných

medzinárodných zmluvách o ľudských právach. V roku 2014 Európsky súd pre ľudské práva zistil porušenie v jednom zo 447 žiadostí. Neexistujú žiadne náznaky incidentov vrátenia alebo vyhostenia jeho vlastných občanov. V roku 2014 členské štáty usúdili, že 3,0 % (40) žiadostí občanov Čiernej Hory o azyl bolo opodstatnených. Najmenej deväť členských štátov označilo Čiernu Horu za bezpečnú krajinu pôvodu. Európska rada označila Čiernu Horu za kandidátsku krajinu a začali sa prístupové rokovania. Vo vtedajšom posúdení sa uvádzalo, že Čierna Hora spĺňa kritériá stanovené Európskou radou na jej zasadnutí v Kodani 21. – 22. júna 1993, ktoré sa týkajú stability inštitúcií zaručujúcich demokraciu, právny štát, ľudské práva a rešpektovanie a ochranu menšín, a že bude musieť aj naďalej spĺňať tieto kritériá, aby sa stala členom EÚ v súlade s odporúčaniami poskytnutými vo výročnej správe o pokroku.

- (15) Pokiaľ ide o Srbsko, jeho ústava stanovuje základ pre samosprávu menšín v oblasti vzdelávania, používania jazyka, informácií a kultúry. Právny základ pre ochranu pred prenasledovaním a zlým zaobchádzaním primerane poskytujú vecné a procesné ľudské práva a antidiskriminačné právne predpisy, ako aj členstvo vo všetkých významných medzinárodných zmluvách o ľudských právach. V roku 2014 Európsky súd pre ľudské práva zistil porušenie v 16 z 11 490 žiadostí. Neexistujú žiadne náznaky incidentov vrátenia alebo vyhostenia jeho vlastných občanov. V roku 2014 členské štáty usúdili, že 1,8 % (400) žiadostí občanov Srbska o azyl bolo opodstatnených. Najmenej deväť členských štátov označilo Srbsko za bezpečnú krajinu pôvodu. Európska rada označila Srbsko za kandidátsku krajinu a začali sa prístupové rokovania. Vo vtedajšom posúdení sa uvádzalo, že Srbsko spĺňa kritériá stanovené Európskou radou na jej zasadnutí v Kodani 21. – 22. júna 1993, ktoré sa týkajú stability inštitúcií zaručujúcich demokraciu, právny štát, ľudské práva a rešpektovanie a ochranu menšín, a že bude musieť aj naďalej spĺňať tieto kritériá, aby sa stalo členom EÚ v súlade s odporúčaniami poskytnutými vo výročnej správe o pokroku.
- (16) Pokiaľ ide o Turecko, právny základ pre ochranu pred prenasledovaním a zlým zaobchádzaním primerane poskytujú vecné a procesné ľudské práva a antidiskriminačné právne predpisy, ako aj členstvo vo všetkých významných medzinárodných zmluvách o ľudských právach. V roku 2014 Európsky súd pre ľudské práva zistil porušenie v 94 z 2 899 žiadostí. Neexistujú žiadne náznaky incidentov vrátenia alebo vyhostenia jeho vlastných občanov. V roku 2014 členské štáty usúdili, že 23,1 % (310) žiadostí občanov Turecka o azyl bolo opodstatnených. Jeden členský štát označil Turecko za bezpečnú krajinu pôvodu. Európska rada označila Turecko za kandidátsku krajinu a začali sa prístupové rokovania. Vo vtedajšom posúdení sa uvádzalo, že Turecko spĺňa kritériá stanovené Európskou radou na jej zasadnutí v Kodani 21. – 22. júna 1993, ktoré sa týkajú stability inštitúcií zaručujúcich demokraciu, právny štát, ľudské práva a rešpektovanie a ochranu menšín, a že bude musieť aj naďalej spĺňať tieto kritériá, aby sa stalo členom EÚ v súlade s odporúčaniami poskytnutými vo výročnej správe o pokroku.
- (17) Keďže ciele tohto nariadenia nie je možné uspokojivo dosiahnuť na úrovni jednotlivých členských štátov, ale z dôvodov rozsahu a dôsledkov opatrenia ich možno lepšie dosiahnuť na úrovni Únie, môže Únia prijať opatrenia v súlade so zásadou subsidiarity podľa článku 5 Zmluvy o Európskej únii. V súlade so zásadou proporcionality podľa uvedeného článku toto nariadenie neprekračuje rámec toho, čo je nevyhnutné na dosiahnutie tohto cieľa.
- (18) Toto nariadenie rešpektuje základné práva a dodržiava zásady uznané chartou.

- (19) [V súlade s článkom 3 Protokolu č. 21 o postavení Spojeného kráľovstva a Írska s ohľadom na priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti, ktorý je pripojený k Zmluve o Európskej únii a Zmluve o fungovaní Európskej únie, tieto členské štáty oznámili želanie zúčastniť sa na prijatí a uplatňovaní tohto nariadenia.]

ALEBO

[V súlade s článkami 1 a 2 Protokolu č. 21 o postavení Spojeného kráľovstva a Írska s ohľadom na priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti, ktorý je pripojený k Zmluve o Európskej únii a Zmluve o fungovaní Európskej únie, a bez toho, aby bol dotknutý článok 4 uvedeného protokolu, sa tieto členské štáty nezúčastňujú na prijatí tohto nariadenia a nie sú ním viazané ani nepodliehajú jeho uplatňovaniu.]

ALEBO

[V súlade s článkami 1 a 2 Protokolu č. 21 o postavení Spojeného kráľovstva a Írska s ohľadom na priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti, ktorý je pripojený k Zmluve o Európskej únii a Zmluve o fungovaní Európskej únie, a bez toho, aby bol dotknutý článok 4 uvedeného protokolu, sa Spojené kráľovstvo nezúčastňuje na prijatí tohto nariadenia a nie je ním viazané ani nepodlieha jeho uplatňovaniu.]

V súlade s článkom 3 Protokolu č. 21 o postavení Spojeného kráľovstva a Írska s ohľadom na priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti, ktorý je pripojený k Zmluve o Európskej únii a Zmluve o fungovaní Európskej únie, Írsko (listom z ...) oznámilo želanie zúčastniť sa na prijatí a uplatňovaní tohto nariadenia.]

ALEBO

[V súlade s článkom 3 Protokolu č. 21 o postavení Spojeného kráľovstva a Írska s ohľadom na priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti, ktorý je pripojený k Zmluve o Európskej únii a Zmluve o fungovaní Európskej únie, Spojené kráľovstvo (listom z ...) oznámilo želanie zúčastniť sa na prijatí a uplatňovaní tohto nariadenia.]

V súlade s článkami 1 a 2 Protokolu č. 21 o postavení Spojeného kráľovstva a Írska s ohľadom na priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti, ktorý je pripojený k Zmluve o Európskej únii a Zmluve o fungovaní Európskej únie, a bez toho, aby bol dotknutý článok 4 uvedeného protokolu, sa Írsko nezúčastňuje na prijatí tohto nariadenia a nie je ním viazané ani nepodlieha jeho uplatňovaniu.]

- (20) V súlade s článkami 1 a 2 Protokolu č. 22 o postavení Dánska, ktorý je pripojený k Zmluve o Európskej únii a Zmluve o fungovaní Európskej únie, sa Dánsko nezúčastňuje na prijatí tohto nariadenia, nie je ním viazané ani nepodlieha jeho uplatňovaniu,

PRIJALI TOTO NARIADENIE:

Článok 1

Predmet úpravy

Týmto nariadením sa stanovuje spoločný zoznam EÚ týkajúci sa tretích krajín, ktoré sa považujú za bezpečné krajiny pôvodu v zmysle smernice 2013/32/EÚ.

Článok 2

Spoločný zoznam EÚ týkajúci sa bezpečných krajín pôvodu

1. Tretie krajiny uvedené v prílohe I k tomuto nariadeniu sú bezpečnými krajinami pôvodu.
2. Komisia pravidelne posudzuje situáciu v tretích krajinách, ktoré sú v spoločnom zozname EÚ týkajúcom sa bezpečných krajín pôvodu, na základe rôznych informačných zdrojov vrátane pravidelného podávania správ z ESVČ a informácií od členských štátov, EASO, UNHCR, Rady Európy, ako aj iných relevantných medzinárodných organizácií.
3. Každá zmena spoločného zoznamu EÚ týkajúceho sa bezpečných krajín pôvodu sa prijme v súlade s riadnym legislatívnym postupom.
4. Komisia je splnomocnená prijímať delegované akty v súlade s článkom 3 s cieľom pozastaviť uvádzanie tretej krajiny v spoločnom zozname EÚ týkajúcom sa bezpečných krajín pôvodu.

Článok 3

Vypustenie tretej krajiny zo spoločného zoznamu EÚ týkajúceho sa bezpečných krajín pôvodu v prípade náhlej zmeny situácie

1. Komisii sa udeľuje právomoc prijímať delegované akty za podmienok stanovených v tomto článku.
2. V prípade náhlych zmien situácie v tretej krajine, ktorá je v spoločnom zozname EÚ týkajúcom sa bezpečných krajín pôvodu, Komisia vykoná odôvodnené posúdenie, či uvedená krajina spĺňa podmienky stanovené v prílohe I k smernici 2013/32/EÚ, a ak tieto podmienky prestala spĺňať, prijme v súlade s článkom 290 ZFEÚ rozhodnutie o pozastavení uvádzania uvedenej tretej krajiny v spoločnom zozname EÚ na obdobie jedného roka.
3. Ak Komisia navrhla zmenu tohto nariadenia s cieľom vypustiť tretiu krajinu zo spoločného zoznamu EÚ týkajúceho sa bezpečných krajín pôvodu, môže na základe odôvodneného posúdenia podľa odseku 2 predĺžiť platnosť delegovaného rozhodnutia prijatého podľa odseku 2 na obdobie najviac jedného roka.
4. Právomoc prijímať delegované akty, ako sa uvádza v tomto článku, sa Komisii udeľuje na obdobie piatich rokov od [dátum nadobudnutia účinnosti tohto nariadenia]. Komisia vypracuje správu týkajúcu sa delegovania právomoci najneskôr deväť mesiacov pred uplynutím päťročného obdobia. Delegovanie právomoci sa automaticky predlžuje na rovnako dlhé obdobia, pokiaľ Európsky parlament alebo

Rada nevznesú proti takémuto predĺženiu námietku najneskôr tri mesiace pred koncom každého obdobia.

5. Delegovanie právomoci uvedené v tomto článku môže Európsky parlament alebo Rada kedykoľvek odvolať. Rozhodnutím o odvolaní sa ukončuje delegovanie právomoci, ktoré sa v ňom uvádza. Rozhodnutie nadobúda účinnosť dňom nasledujúcim po jeho uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie* alebo k neskoršiemu dátumu, ktorý je v ňom určený. Nie je ním dotknutá platnosť delegovaných aktov, ktoré už nadobudli účinnosť.

6. Hneď po prijatí delegovaného aktu v súlade s týmto článkom to Komisia oznámi súčasne Európskemu parlamentu a Rade.

7. Delegovaný akt prijatý podľa tohto článku nadobudne účinnosť, len ak Európsky parlament alebo Rada proti nemu nevzniesli námietku v lehote jedného mesiaca odo dňa oznámenia uvedeného aktu Európskemu parlamentu a Rade, alebo ak pred uplynutím uvedenej lehoty Európsky parlament a Rada informovali Komisiu o svojom rozhodnutí nevzniesť námietku.

Článok 4

Zmeny smernice 2013/32/EÚ

Smernica 2013/32/EÚ sa mení takto:

1. V článku 36 sa odsek 1 nahrádza takto:

„1. Tretiu krajinu, ktorá je podľa vnútroštátnych právnych predpisov a v súlade s touto smernicou označená za bezpečnú krajinu pôvodu alebo ktorá je uvedená v spoločnom zozname EÚ týkajúcom sa bezpečných krajín pôvodu stanovenom v nariadení Európskeho parlamentu a Rady*(EÚ) XXXX/2015 [tomto nariadení], možno po individuálnom preskúmaní žiadosti považovať za bezpečnú krajinu pôvodu pre konkrétneho žiadateľa, iba ak:

a) je štátnym príslušníkom tejto krajiny alebo

b) je osobou bez štátnej príslušnosti a predtým mal v tejto krajine obvyklý pobyt

a nepredložil žiadne závažné dôvody, aby sa táto krajina nepovažovala za bezpečnú krajinu pôvodu v jeho konkrétnej situácii a v zmysle splnenia požiadavky na uznanie za osobu požívajúcu medzinárodnú ochranu podľa smernice 2011/95EÚ.“

2. V článku 37 sa odsek 1 nahrádza takto:

„1. Členské štáty môžu ponechať v platnosti alebo môžu zaviesť právne predpisy, ktoré pripúšťajú v súlade s prílohou I vnútroštátne určenie iných bezpečných krajín pôvodu, než sú krajiny v spoločnom zozname EÚ týkajúcom sa bezpečných krajín pôvodu stanovenom v nariadení (EÚ) XXXX/2015 [tomto nariadení], na účely posúdenia žiadostí o medzinárodnú ochranu.“

3. V prílohe I sa názov nahrádza takto:

„Určenie bezpečných krajín pôvodu na účely článku 36 a článku 37 ods. 1“.

* Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) XXXX/2015 z [dátum], ktorým sa stanovuje spoločný zoznam EÚ týkajúci sa bezpečných krajín pôvodu na účely smernice 2013/32/EÚ a ktorým sa mení smernica 2013/32/EÚ.

Článok 5

Toto nariadenie nadobúda účinnosť dvadsiatym dňom po jeho uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

Toto nariadenie je záväzné v celom rozsahu a priamo uplatniteľné v členských štátoch v súlade so zmluvami.

V Bruseli

*Za Európsky parlament
predseda*

*Za Radu
predseda*